

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

استانداردهای اصول دادرسی در شوراهای حل اختلاف

تالیف

صمد پورایمان

دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

دکتر صمد حضرتی

رئیس مرکز آموزش علمی کاربردی دادگستری کل استان آذربایجان شرقی
و مستشار شعبه اول دادگاه تجدید نظر استان آذربایجان شرقی

سرشناسه	: پورایمان، صمد، ۱۳۵۱-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: استانداردهای اصول دادرسی در شوراهای حل اختلاف / تالیف صمد پورایمان، صمد حضرتی.
مشخصات نشر	: تبریز: انتشارات فادیا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: [۱۰۴]ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۴۷-۲۵-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۹۶] - ۱۰۲.
موضوع	: ایران. قوه قضائیه. شورای حل اختلاف -- قوانین و رویه‌ها
شناسه افزوده	: حضرتی شاهین دژ، صمد، ۱۳۵۱ -
رده بندی کنگره	: KMH۱۸۲۹
رده بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۵۴۵۲۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

- نام کتاب: استانداردهای اصول دادرسی در شوراهای حل اختلاف
- تألیف: صمد پورایمان - صمد حضرتی
- ناشر: انتشارات فادیا
- حروفچینی: واحد کامپیوتر انتشارات فادیا
- تیراژ: ۱۰۰۰
- نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰
- قیمت: ۷۵۰۰۰۰ ریال
- چاپ و صحافی: اطلس
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۴۷-۲۵-۴
- کد کتاب: ۱۳۹

مراکز پخش و فروش: انتشارات فادیا

دفتر و فروشگاه مرکزی: تبریز، خیابان امام خمینی - بالاتر از چهارراه بهشتی - پاساژ سامان - طبقه زیرزمین - پلاک ۱

تلفن: ۰۹۱۴۴۱۷۴۶۴۰ • ۰۹۱۴۹۰۱۵۱۴۵ • ۰۴۱-۳۳۳۶۵۱۲۲

یکی از تاسیسات در خور تحسین نظام حقوقی اسلام بحث شوراهای و اجماع آراء می باشد زیرا که همفکری و مشاور باعث کاهش اشتباهات در تصمیم گیری ها می شود از این جهت قانونگذار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی مصمم با پیروی از آموزه های اسلامی به تاسیس و ایجاد شوراهای حل اختلاف در سراسر کشور مبادرت ورزند که هم موجب تسریع در رسیدگی به پرونده های دادگاه ها می شود و هم قاضی و داور با نظر مساعد و روحیه سازش مبادرت به صدور رای می کند با این حال حتی در شوراهای حل اختلاف نیز که واجد صلاحیت حقوقی و کیفری است باید اصول محاکمات قضایی و موازین حقوق بشری رعایت شود در غیر این صورت رای صادره خلاف قانون بوده و اعتبار حقوقی ندارد داشتن وکیل در دادرسی، حق برائت، حق اعتراض و تجدیدنظر، حق دادخواهی حق اطلاع از دعاوی مطروحه و موارد دیگر از استانداردهای رایج اصول دادرسی در محاکمات مدنی در شوراهای حل اختلاف است. بدین ترتیب با توجه به اینکه ساختار شورای حل اختلاف و همچنین نحوه رسیدگی آن با رسیدگی قضایی کاملاً فرق دارد بدیهی است که انعطاف موجود در رسیدگی در شورا باید متفاوت از رسیدگی قضایی باشد چرا که شورای حل اختلاف با هدف سازش شروع به رسیدگی می کند و این از مزایای برجسته ی حل اختلاف است لهذا در این تالیف پژوهشی استانداردهای مربوط به اصول دادرسی در محاکمات مدنی در شوراهای حل اختلاف مورد بررسی قرار می گیرد. در خاتمه از همه کسانی که ما در تهیه این مجموعه یاری کردند به خصوص مدیریت محترم انتشارات فادیا، دکتر داریوش ظفری کمال تشکر و قدردانی را دارم.

فهرست

مقدمه کتاب.....	۶
جایگاه اصول دادرسی و استانداردها در شورای حل اختلاف.....	۶
سوابق مطالعاتی مربوط به اصول دادرسی و استانداردها در شوراهای حل اختلاف.....	۷
فصل اول: شناخت مقدماتی شورای حل اختلاف.....	۱۱
مقدمه.....	۱۳
مفهوم شورای حل اختلاف.....	۱۶
تأسیس تحکیم صلح و سازش میان مردم.....	۹۱
شناخت ماهیت حقوقی شورای حل اختلاف.....	۱۲
هدف از تشکیل شوراهای حل اختلاف.....	۲۲
شناخت ماهیت حقوقی شورای حل اختلاف.....	۲۳
مقاصد و اهداف قانونگذار تشکیل شورای حل اختلاف.....	۲۷
تحقق عدالت قضایی در موافق شرع و قانون.....	۲۸
ممنوعیت تبعیض بین اصحاب دعوی رسیدگی قضایی در شوراهای حل اختلاف.....	۳۰
بی طرف بودن مراجع شورای حل اختلاف.....	۳۲
ایجاد فرصت مساوی برای پیگیری دعوی و دفاع از حق دعوی.....	۳۳
حضوری بودن رسیدگی قضایی در شورای حل اختلاف و علنی بودن جلسات.....	۳۴
امکان اعتراض به احکام صادره از شوراهای حل اختلاف.....	۳۵
رسیدگی فوری بدون فوت وقت به دعوی در شورای حل اختلاف.....	۳۶
فصل دوم: ساختار شوراهای حل اختلاف و کارکرد آن.....	۳۷
ترکیب و ساختار انسانی شوراهای حل اختلاف.....	۳۹
ترکیب اعضاء.....	۴۳
وظایف و اختیارات.....	۴۵
الزامات اجتماعی تشکیل شوراهای حل اختلاف.....	۴۹
محاسن تشکیل شوراهای حل اختلاف.....	۵۴

ایرادات	۵۶
جلوگیری از طولانی شدن رسیدگی قضایی و دادخواهی	۶۱
فرهنگ‌سازی همگانی برای عموم اصحاب دعوی	۶۲
تلاش برای کاهش جرایم و صدور احکام عادلانه	۶۵
کاهش حضور مردم در دادگستری	۶۵
ایجاد سرعت در رسیدگی به پرونده‌های توافقی و مختومه کردن دعوی	۸۶
کاستن از آمار زندانیان	۶۹
نهاد شبه قضایی بودن شورای حل اختلاف	۷۰
رایگان بودن رسیدگی‌های شورای حل اختلاف	۷۲
تشریفاتی نبودن رسیدگی دعاوی	۷۴
فصل سوم: استانداردهای دادرسی و رسیدگی قضایی در شورای حل اختلاف	۷۵
شرایط مدنظر برای تحقق استانداردهای دادرسی شورای حل اختلاف	۷۷
صلاحیت حقوقی	۷۸
صلاحیت کیفری	۷۹
صلاحیت در تامین دلیل	۷۹
امنیت قضایی افراد به موجب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۸۴
حق بر دادرسی منصفانه در شورا	۸۶
اصل و حق داشتن وکیل	۸۸
اصل قانونی بودن جرایم و مجازات	۹۰
اصل برائت	۹۱
نتیجه‌گیری	۹۱
پیشنهادهای مربوط به مطالعات آتی	۹۴
منابع و مآخذ	۹۵

مقدمه

جایگاه اصول دادرسی و استانداردها در شورای حل اختلاف

بدون شک یکی از شاخص‌های نظم عمومی در جوامع رعایت عدالت در قراردادهای و اعمال حقوقی است و قانونگذار پس از مقررات مربوط به معاملات و قراردادهای را جزء قواعد آمده و برخی اوقات تکمیلی احتساب کرده است و تخطی از آن موجب ابطال معاملات یا فسخ آن می‌گردد که ضرورت و پرداخت خسارت را توجیه می‌کند با این حال گاهی اوقات طرفین اختلافات خود را با سازش و مصالحه حل و فصل نمی‌کند و ضرورت و پرداخت خسارت را توجیه می‌کند با این حال گاهی اوقات طرفین اختلافات خود را با سازش و مصالحه حل و فصل نمی‌کنند و ضرورت مراجعه به نهادهای قضایی و شبه قضایی احساس می‌شود که یکی از آن موارد بررسی و رسیدگی به دعوی مدنی در شوراهای حل اختلاف است البته نحوه رسیدگی در شوراهای حل اختلاف طوری است که با توجه به اهداف نظام قضایی و اسلامی و عرفی رسیدن به صلح و سازش به همین طور حل و فصل به صورت مسالمت‌آمیز اختلافات جزء آرمان‌های این سیستم حقوقی است و علی‌الاصولی شوراهای حل اختلاف به عنوان یک سیستم قضایی تلاش دارد که به اختلافات فیصله داده همانطور که از عمومات موازین اسلامی برمی‌آید رسیدن به صلح و سازش از اهم شوراهای حل اختلاف در دعوی حقوقی و مدنی است با این حال باید به این نکته توجه کرد که رسیدگی حل اختلاف تا چه میزانی در تحکیم عدالت و صلح و سازش بین طرفین موثر است در دادگاههای مدنی قاضی به این نکته توجه دارد که باید دعوی در قالب اصول آیین دادرسی مدنی بگنجد و در صورتی که بتواند مطابقت میان دعوی و تصمیم متخذ و مشاهده کند مبادلات به اصدار رای می‌نماید برای دادرسی این نکته مهم است عدالتی را که در دست یافته آن است تا چه میزان با قانون و حقوق منطبق است در حالی که شوراهای حل اختلاف و رسیدگی خود از همان آغاز ایجاد صلح و آشتی بین طرفین را جستجو می‌کند این تحقیق و پایان‌نامه نشان خواهد داد که اصول دادرسی و استانداردهای آن در رسیدگی حقوقی شوراهای حل اختلاف از جایگاهی برخوردار است.